

LJETOPIS

MATIJE PETRA KATANČIĆA

(Vitam suam auctor)

1750. 12. kolovoza rođen je u Valpovu Matija (Mathias), prvijenac od devetero djece Luke Opančara (1723–1788), obrtnika i popisivača na vlastelinstvu baruna Petera Antona Hillepranda de Prandaua, i majke Katarine (1737–1797) iz Karaševa, današnjih Petrijevac. Obitelj još ne nosi ustaljeno prezime. Po predcima, težacima iz slavonske Posavine, otac je u valpovačku maticu svoje krštene djece upisivan kao Lucas Emalovac ili po obrtu Lucas Opancsar.¹
1758. Postao je “škular abecije”, podučavan od valpovačkih franjevac Andrije Simića pa Ivana Pavlovića, kojemu je ispjevao prigodnicu (1788).
1764. Pohađa kod franjevac gramatičku (latinsku) školu: u Pečuhu tri razreda, u Budimu i Baji četvrti (1767/1768). U crkvama pjeva hrvatske pučke duhovne pjesme. Razrede “humaniora”, poetiku i retoriku, izučio je u Segedinu (1769/1770). Piše prve stihove, oponašajući “ljupku liru Muza pindskih”.
1771. U Budimu uči logiku, prvo godište studija filozofije. Kao svršeni “logicus” 27. listopada prima franjevački habit od provincijala Ivana Velikanovića i ulazi u novicijat franjevačkoga samostana u Baču u Bačkoj pod imenom fra Petrus Regalatus Katančić, otkad nosi to prezime. Govori još mađarski i njemački, žive jezike koji mu otvaraju put u sve krajeve Monarhije.
1772. 26. listopada zaređen je za franjevca Provincije Sv. Ivana Kapistranskoga.² Provincijal Velikanović upućuje svoga prvog

¹ Sin Matija naknadno je, svojom rukom, upisao u maticu uz očevo ime prezime Katanich. U matici umrlih oba su roditelja uvedena pod prezimenom Katancsich, koje je otprije nosio očev stric Adam.

² U Baču su prije Katančića bili zaređeni poznati franjevci: Mijo Radnić, Josip Janković, Josip Jakošić, Nikola Milašin, Marijan Lanosović, Josip Stojanović, braća Peczky (Martin, Emerik i Antun) i dr.

- zaređenika u Osijek na visoko bogoslovno učilište Studium generale philosophicum et theologicum. Ispraćaju ga Ignjat (Dominik) Martinović i Pavao (Franjo Solan) Đurošević, novi iskušeni Reda u Baču.
1773. U Osijeku franjevački ljetopisci Josip Pavišević pa Marijan Lanosović prate njegov "progressus in studiis", do 1775. kao studenta filozofije, a od 1775. teologije. Podupiru ga uglednici i poznati pisci Reda, njemu bliski: Ivan Velikanović, Blaž Tadijanović, Aleksandar Tomiković i profesori na studiju Josip Pavišević, Ladislav Jezik i Marijan Lanosović. Obuzimaju ga razvaline i iskopine rimske Murse, povijest, filologija i stari klasici.
1774. Nastaju *Miscellanea rerum Pannonicarum connotari coepta*,³ prva knjižica "antiquitates", njegovih ispisa i zapisa iz historografskih vrela o "iliričkom" narodu Slavonije i Panonije od biblijskih vremena do ispisa iz "Kalendara iliričkog" Emerika Pavića i Kanižličeve knjižice *Primogući i srdce nadvladajući uzroci* (1760).
 13. ožujka sudjeluje u svečanoj studentskoj priredbi *Septem linguis declamata*: "Izvršno je deklamirao na slavonskom" (Josip Pavišević).
 22. travnja prijatelj Franjo Solan Đurošević slavi ga kao pjesnika u epistoli *Frater amande Petre!*.
 25. studenoga recitira "s lakoćom" 280 heksametara "koje je sam sastavio elegantnim stilom u čast sv. Katarine".
1775. 17. travnja biskup Matija Krtica zareduje ga za svećenika u stolnoj crkvi u Đakovu.
 14. svibnja služi prvu pjevanu misu u franjevačkoj crkvi bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije u Valpovu.
1776. Ispjevao prve poznate cjelovite pjesme latinskim jezikom u elegijskim distisima i sapfičkim strofama ("in metra Latina"): *Valpo* (Valpovo), Ode I–II, i rodoslovnu Ode III. *Stirps Katanich*.
 13. listopada drži prvu javnu propovijed u Valpovu.
1777. 17. kolovoza s Ignjatom Dominikom Martinovićem brani u svečanoj javnoj disputaciji teze prof. Paviševića iz cijele teologije.- 3. rujna, ponovno s Martinovićem, izlaže i brani teze

³ *Manuscripta P. Petri Katancsich ofm XV*, autograf u Arhivu franjevačkoga samostana u Budimu (AFSB).

- prof. Hadrijana Lohra *Ustuk modernom libertinizmu s poučkom o Bogu*, tada i objavljene u osječkoj tiskari I. M. Divalda.
1778. 19. ožujka, na Josipovo, izvodi (produxit) sa studentima teologije pastoralu u heksametrima (svoju?) u akademiji posvećenj Paviševiću pred Matijom Antunom Relkovićem, Martinom Pustaićem i časnicima Brodske pukovnije odlazećim u rat s Pruskom.
23. svibnja provincijal Blaž Tadijanović upućuje ga iz Osijeka na Filozofski fakultet Sveučilišta u Budimu na aprobacije za profesora humanističke gimnazije. Sluša predavanja Györgya Szerdahelya iz opće estetike i Stjepana Schönwisnera iz starina, arheologije i numizmatike.
- Od rujna ispisuje izvore za rkp. *Topographia Pannoniae* (Ptolemej, Jean Hardouin, Krčelić).
1779. Uz pomoć Josipa Jakošića u Budimu produbljuje studij, sabire epigrafske spomenike i ekscerptira izvore (Herodot, Strabon, Sebastijan Slade-Dolci, Jordanes, Hardouin).
23. svibnja, na Duhove, drži hrvatsku propovijed u gradiću Erd kod Budima.⁴ Prevodi *Appiana Aleksandrinskog od Rimskih historia Iliriska* (*Appiani Alexandrini Romanarum Historiam Liber de rebus Illyricis*). Odlazi u Beč da u Dvorskoj knjižnici vidi glasovitu Tabulu Peutingerianu, koja "oči i dušu divno naslađuje". Posjećuje i bečke benediktince i razlaže im o povijesnoj geografiji Panonije.
21. listopada vraća se u Osijek. Provincijal Blaž Tadijanović postavlja ga za prvoga profesora humaniora (poetike). Usporedno razvija klasicističko pjesništvo i znanstveni rad (sve do 1791).
1780. Piše tri prve filološke rasprave ("dissertationes"): o podrijetlu imena Panonije (u siječnju), o miljokazu rimske Murse (u veljači) i o jeziku drevnih Panonaca (u srpnju). Potpisuje ih: Petrus Katancius Pannonius. Započeo rad na djelu *Istri adcolarum geographia vetus*.
1781. Otpočinje sustavna arheološka pretraživanja terena kao *autòptes*, "na očevid" (poduzima ih za ferijalnih raspusta godinama poslije): pješice obilazi rimskim limesom, pretražuje ceste, miljokaze, ruine uz obalu Dunava, od Osijeka do Budima, od Vere do Zemuna, i crta zemljovide (sačuvane u samostanskom arhivu u Budimu).

⁴ Pisana Katančićevom rukom, potom u posjedu Marijana Lanosovića i sačuvana u zbirci propovijedi u Arhivu franjevačkoga samostana u Slavonskom Brodu.

1782. U prosincu objelodanjuje prvu znanstvenu raspravu *Dissertatio de columna miliaria ad Eszekum reperta*. Uspostavlja bliže veze i prepisku s Nikolom Škrlecem, vrhovnim ravnateljem školstva u Hrvatskoj.
1783. 30. travnja u Osijeku ga prima car Josip II, "Valpovčanina Hrvata, na duži razgovor o stanju i prilikama"; uručuje caru s posvetom svoj tiskani prvijenac kao "Ocu domovine kad je posjetio ovaj grad." U prosincu postavlja ga Nikola Škrlec za predirektora osječke gimnazije.
1784. Od veljače (do rujna 1785) izrađuje u čistopisnom višebojnom precrtu seriju geografskih mapa: Panonije, Srijema, Bačke, Baranje i dr. (*Manuscripta III*). Kao prodirektor uspješno rješava spor "hrvatske struje" protiv "njemačke" o pravu *praecedentiae* u nastavničkom zboru ("Causa p. Petri Katancsich contra suos collegas in re scholastica"). 10. srpnja predaje dužnost prodirektora gimnazije novoimenovanom ravnatelju; 9. rujna natječe se u Zagrebu za profesorsko mjesto u Arhigimnaziji (v. Rječnik).
1785. U rujnu i listopadu u Pečuhu raspravlja povijesne teme s mađarskim znanstvenicima Józsefom Kollerom, Istvánom Szalágyijem (Salagius) i kanonikom Stjepanom Adićem, pjesnikom.
Piše *De Istro eiusque adcolis commentatio* (do 1790, obj. 1798), filološku, geografsku i arheološku raspravu o podrijetlu, sijelima, običajima, jeziku i pismu ilirsko-slavenskih naroda u Podunavlju; izvodi da su Hrvati i Slovenci potomci starih Panona, stoga starosjedioci (*autochtones*) i izravni baštinici grčko-rimske civilizacije i kulture, nasuprot pridošlicama (*advenae*).
1786. Od 25. kolovoza, nakon proučavanja vrela u biskupijskoj knjižnici i franjevačkom samostanu u Pečuhu, nastaju serije "Excerpta" iz Marsiglia, pa Porfirogeneta i Prokopija, koje iz grčkih izvora prevodi na latinski (*Manuscripta IV*): *Antiquitates Romane Militares... Danubiales, etc.*
1787. U veljači vraćen mu rukopis udžbenika *Systema geographiae*, neodobren za školsku porabu. Prevodi na hrvatski udžbenik iz praktične geometrije, "diloredno" *Zemlyomirje*, prvi s hrvatskim terminima, jer uz poetiku i retoriku predaje i povijest sa zemljopisom. U srpnju zatražio od bečke Studienhofkommission premještaj za profesora u bilo kojoj gimnaziji u Poljskoj. Pretražuje dunavsku obalu od Budima do Osijeka.

1788. 5. svibnja umro otac Luka: spjevao mu posmrtni epigram. Od 15. srpnja obavlja u Zagrebu temeljite pripreme za natječajni ispit i profesorsko mjesto. 24. kolovoza spjevao prigodnicu *Poskočnica Pana i Talije na Crnom brdu*. 11. rujna napušta s drugim hrvatskim kolegama zauvijek Osijek kao profesor humanitatis senior (retorike) i odlazi u Zagreb. Predaje u Arhigimnaziji predmete latinske škole (“gramatistima”), potom poetiku s humanističkim predmetima. Isprva je i ekshortator Akademije pa gimnazijski kateheta. Kolege su mu vodeći intelektualci Adam Alojzij Baričević, Juraj Dijanić i Josip Mikoczy. Viđen u krugu Maksimilijana Vrhovca i Nikole Škrlica.
1789. Napisao povijesnu raspravu *Memoria Belgradi olim Singiduni*, objavljenu djelomično u “Zagrabiense Calendarium” 1795. i 1796, a cjelovito u srpskom prijevodu (Beograd, 1853).
1790. 12. svibnja tiska tri pjesme u čast banu Ivanu Erdödyju na latinskom, hrvatskom i mađarskom (*Magyar lant*). Poduzima arheološka istraživanja u okolici Zagreba. Ugarsko namjesničko vijeće odobrava mu znanstveno putovanje Italijom (u srpnju). Pretražuje okolicu Šćitarjeva i Siska (u kolovožu) i crta topografske karte. Objavljuje knjigu o drevnoj domovini Hrvata s posvetom Nikoli Škrlicu. 15. listopada završio redakciju zbirke *Fructus auctumnales* i spjevao *Ad lectorem*.
1791. *Fructus auctumnales* posvećuje Györgyu A. Szerdahelyu. Natječe se za katedru estetike na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Pešti: rangiran je ispred mađarskih klasicista Mikloša Révaia i Józsefa K. Rájnsa. Ustrajno obavlja terenska istraživanja rimskih cesta i epigrafskih spomenika Posavine, Podravine i susjednih kranjskih i štajerskih predjela. Obilazi zagrebačku okolicu. Češće zalazi u Čučerje, Kašinu, Stubicu, Lukavac u Turopolju, Samobor i Mokrice.
1792. Objavljuje arheološke, mjestopisne i povijesne rasprave u Kotscheoyu godišnjaku “Zagrabiense Calendarium” (sve do 1796): o Šćitarjevu, Sisku, Beogradu i žučno polemizira s Andrijom Blaškovićem.⁵

⁵ Navlastito o položaju Andautonije (kod Šćitarjeva). Usp. Bruna Kuntić-Makvić i Marina Šegvić: *Katančićev opis Siscije*. – “Opvsclva archaeologica”, vol. 16, str. 165–175. (Prilozi. 176–181); Zagreb, 1992.

1794. Iz Zagreba poduzima terenska istraživanja “na sve strane”, sve do Gradiške. Izdaje u Vrhovčevoj tiskari i drugo izdanje *Fructus auctumnales*: ne izostavlja prvu pjesmu posvećenu Ignjatu Dominiku Martinoviću, niti bilo koji njezin stih iz prvog izdanja. U vrijeme Martinovićeva uhićenja i progona njegovih pristalica pjesma zadobija mobilizacijski smisao, a zbirka je u prikrivenom opticaju. Kod Vrhovca tiska i drugo izdanje *Dissertatio*.
1795. Objavljuje i *Specimen philologiae*. 12. ožujka javlja se na natječaj za profesora starina i numizmatike te kustosa knjižnice Sveučilišta u Pešti. Pridružuje se preporukom svom kolegi i “omiljenom profesoru” Franjo Lehnau, prodirektor Zagrebačkoga školskog okružja i Akademije znanosti s Arhigimnazijom.⁶ Ugarsko namjesničko vijeće predlaže ga 15. svibnja dekanu Filozofskoga fakulteta (Josip Franjo Domin) na izbor kao jedinoga predloženika. Palatin Joseph Alexander Leopold von Habsburg imenuje ga 30. lipnja za sveučilišnoga profesora antikviteta i numizmatike, kao i za drugoga kustosa (prvi je Martin Schwartzner). Nastupio je 29. rujna, a 8. studenoga svečano je instaliran. Živi u franjevačkom samostanu u Pešti, u kojem je smještena i sveučilišna knjižnica.
1796. 18. siječnja Fakultetsko vijeće (Josip Franjo Domin, dekan, Martin Schwartzner, Ludovik Mitterpacher, Stjepan Schönwiesner, Ludwig v. Schedius) dodijelilo mu je materiju za inauguralnu disertaciju i odobrilo temu za doktorat iz lijepih umijeća i filozofije, AA. LL. et Phil. Doc. Pretražuje teren “Panonije Valerije” i piše monografije o staroj geografiji i epigrafici Podunavlja.⁷
1797. Objavljuje priručnik iz numizmatike za svoje studente i priređuje za tisak *De Istro* (pisan 1785). Kao kustos sveučilišne knjižnice dolazi pod nadzor vlasti, jer su promet knjigom i ti-

⁶ Magyar Országos Levéltér, C 67, Depart. Lit.-polit.- 1795, ad 23. Martii, N°9 (Preporuka). U instruktivnoj knjizi Andrása Tótha *Az egyetemi könyvtár a ferenci absolutizmus korában 1790-1823*. (Sveučilišna knjižnica za vrijeme apsolutizma 1790–1823.), Budapest, 1963, izrijekom se navodi za “znamenitog arheologa” Petra Katančića: “njegovi su ga poznati politički stavovi prisilili da napusti voljeno profesorsko mjesto u Zagrebu” (str. 8). O Akademiji i Arhigimnaziji v. *Rječnik*.

⁷ Katančić je od 1796. na sjednicama Fakultetskoga vijeća protokolista (ti su sjednički zapisnici sačuvani), ispitivač u povjerenstvima za rigorozu i obranu doktorskih disertacija: ELTE, *Diarium Rerum Notabiliorum Facultatis Philosophiae 1773–1837*. ad: *Annus scholasticus* 1796.

sak podvrgnuti oštroj cenzuri već od 1792, a navlastito od otkrića “jakobinske urote” i smaknuća Ignjata Dominika Martinovića, od 1794. do 1797. godine.⁸

1798. Opsežnu povijesno-zemljopisnu monografiju *De Istro* posvećuje novoinstaliranomu ugarskom palatinu, austrijskomu nadvojvodi Josephu Antonu Johannu v. Habsburgu, želeći steći njegovo pokroviteljstvo i zaštitu.⁹ 4. srpnja posljednji je put nazočan sjednici Fakultetskoga vijeća. Zbog pojačanih pritisaka na Sveučilište, i njega, 31. studenoga abdicira rektor Josip Franjo Domin.¹⁰
1799. Otpočinje “slučaj Katančić”: odbijeno mu je povećanje profesorske plaće, najniže u Sveučilištu. Maknut je s katedre i razriješen svih dužnosti, bez intimata mjerodavne vlasti. U tijeku akad. godine uskraćeno mu je pravo predavanja, ispitivanja i ocjenjivanja; kao kustosu sveučilišne knjižnice oduzeti su mu ključevi trezora i numofilacija. Tek 13. rujna rektor Emerik Kelemen pismeno se očituje na upit palatinu i ugarskomu Namjesničkom vijeću: Katančić je smijenjen zato što je “nesposoban da nešto radi” (!) jer da je “opsjednut fantazijama” i sulud, zahvaćen “zloćudnom melankolijom”, pa je potrebno, “što hitnije”, postaviti drugoga profesora na katedru i u prometnu knjižnicu (što je već bilo učinjeno!). Intimatom Namjesničkoga vijeća od 1. listopada, vidiranim od savjetnika Györgya Szerdahelya, nalaže se upravi Sveučilišta da narav njegove bolesti ispita Medicinski fakultet “na dostojan način”, a on sâm da se očituje o svom zdravstvenom stanju pismenom izjavom. 28. listopada dekan toga fakulteta Ferdinand Károly

⁸ U spomenutoj se knjizi (v. bilj. 27, str. 25) autor Tóth poziva upravo na “znanstvenika i temeljitog knjižničara” Stjepana Schönwisnera, koji ukazuje na policijski nadzor, cenzuru i personalne podobnosti u knjižnici, a autor na mjere protiv ideološki nepoćudnih pobornika napredne i slobodoumne obrazovne i kulturne politike na Sveučilištu u Pešti, osobito nakon slučaja Martinović. Glavni njihov provoditelj i “najreakcionarniji peštanski političar” postat će József Ürményi, pod čijom je strogom upravom Sveučilište djelovalo, u njemu i knjižnica kao “opasna institucija”.

⁹ Postao je palatin poslije bratove smrti, koji je, nakon krajnje okrutnog razračuna s “jakobincima” krvavim mačem i tamnicom, ubrzo živ izgorio zahvaćen požarom u eksploziji svoga laboratorija.

¹⁰ Poznato je da je u pismima potanko izvješćivao biskupa Vrhovca o tijeku procesa, presudi i smaknuću Martinovića i “akobinaca”. (Usp. Maksimilijan Vrhovac: *Dnevnik 1. Kršćanska sadašnjost*. Zagreb, 1987. Str. LXXXVII)

Stipsics (Stipšić!) dostavlja “*medicum testimonium*” s već otprije danom dijagnozom, zapravo rektorovom presudom: žučljiva mahnitost ili crna zlatenica (“*melancholia agitata atrobiliaria*”), koja je “zbog temperamenta ovog muža” neizlječiva (!), pa “ne postoji nada u ozdravljenje tako da bi on mogao potpuno udovoljavati svojim dužnostima”. Štoviše, “sadašnji profesionalni način života potaknut prevelikom revnosti u studiju” (!) može ga “baciti u opasnost recidiva i vrtlog haluciniranja”, ako ga se vrati na iste poslove! Rektor, koristeći i umirovljenoga Schönwisnera, kojemu su privremeno povjereni Katančićeva predavanja i ispiti, iznudio je 31. listopada od Katančića to što mu je bilo zadano: “bilo kakvu izjavu, da ga razriješe”.¹¹

1800. 23. svibnja ukazom kralja Franje II. umirovljen je s godišnjom plaćom od 500 forinti, uz uvjet da mu se svi rukopisi koje sada posjeduje, i komentari starih geografa i povjesničara koje je dužan dovršiti ili još napisati, budu svojina Sveučilišta, a da Katančić “stoga ima i nadalje prebivati u Pešti”. Pritom “da se odredi što se ima odrediti i označi što se ima označiti”: da mu se trajno izvlaste sva djela, napisana i koja će napisati, i stave pod ključ i kuratelu akademskoga senata! Za izvršitelja određuje se novopostavljeni dekan Filozofskoga fakulteta (Stefan Georg Szűts), a za kuratora Ferenc SÁghy. Onemogućena su mu terenska istraživanja. Zatvoren je u samostan kao u svoju “*custodia honesta*”. Na njegovu je katedru imenovan numizmatičar iz obitelji Stipsics (Alajoš-Alojz Stipšić!).
1802. Od 21. srpnja do 15. prosinca prepisao je u čistopis *Orbis antiquus*, svoje životno znanstveno djelo. Od 1798. djela mu se ne objavljuju.
1803. Schediusov mu časopis “*Zeitschrift von und für Ungern*” pod inicijalima M. P. K. objavljuje članak *Ueber das römische Quadriburgium bey Belye im Baranyer Comitate*. Namjesničko vijeće predaje sveučilišnoj tiskari na preporuku akademskoga senata u tisak *Orbis antiquus* zbog iznimne znanstvene vrijednosti i osobito povoljne Schönwisnerove recenzije (“*Iudicium*”), komu je djelo posvećeno. Djelo je tiskano tek 1824. i 1825. godine.

¹¹ Sve potankosti izlažem iz spisâ proučenih u Mađarskom državnom arhivu (MOL), Magyar Királyi Helytartótanács (Htt: ugarsko Namjesničko vijeće), Departementum Litt.-polit. (Lp) C 67, od 1795. nadalje, u Arhivu Sveučilišta Eötvös Lorand u Bdp. (EL/TE), kao i u knjižnicama i pismohranama.

1804. 3. ožujka završio veliki *Commentarius in Geographiam Plinii*, knj. I. i II. na 2134 stranice. Prepisuje ga u čistopis do 14. veljače 1807. i najavljuje tisak. U recenziji J. Chr. Engel pri govora Katančiću da “kao rođeni Hrvat pokušava upisati pre više slavenskih etimologija”, nakon čega dvorska kancelarija otklanja zamoljenu posvetu kralju, a tiskara tisak. Objavljeno je tek 1829. samo poglavlje *Pannonia*.
1806. 14. siječnja Namjesničko vijeće zaprima, a 2. srpnja predaje u tisak i drugo glavno znanstveno djelo *Istri adcolarum Geographia vetus*, pozitivno ocijenjeno od istoga Schönwisnera. Međutim, ni njegova glasa u javnosti ni “izdatja slovojavnog” od 1799. godine zadugo nema: punih 25 godina. Nastavlja pisati i u čistopis prepisivati (sve do 1817. godine) ranije započete komentare djelima koja se bave povjesnicom i zemljopisom Staroga svijeta (slijedom pisanja): Ptolemeja, Herodota, Strabona, Homera i Mojsija (domovina, život i djela).
1809. 15. siječnja počeo prevoditi na hrvatski *Sveto pismo psalmima Pisme Davida*. 14. travnja ne prihvaća se posveta Plinijevih komentara caru Franji II. i ne odobravaju tiskarski troškovi (v. pod 1804!). Djelo je u skraćenom izdanju objavljeno 1829.
6. studenoga napušta Peštu i prelazi u samostan u Budimu, gdje se nadalje bavi samo hrvatskom filološkom tematikom.
1812. 2. srpnja na zahtjev akademskoga senata načinio popis svojih znanstvenih knjiga i rukopisa napisanih dotad u Pešti i Budimu (14!).
1815. 9. ožujka počeo izrađivati *Pravoslownik*, hrvatsko-latinski rječnik u dva sveska. U natuknice unosi književnu i dijalektnu građu iz sva tri idioma, i njegova živoga, “paurskog” govora valpovačkoga kraja (“vulgo”), s pjesmicama i sličicama iz djetinjstva.
1816. 20. srpnja dovršio “sedmolitni trud” i prijepis prijevoda cjelovitoga *Svetoga pisma*.
1817. 1. kolovoza dovršio *De poesi Illyrica libellus* i napisao *Ad lectorem*. Dvršio djelo u dva sveska *Memoria Valpo*, dosad nepro nađeno.
1818. 11. prosinca počinje pisati *Observationes quaedam Grammaticae*, prvo poglavlje latinsko-hrvatskoga rječnika *Etymologicon Illyricum*.
1819. 21. siječnja dovršio *Observationes quaedam Grammaticae*, prvo poglavlje rječnika *Etymologicon*. 14. travnja napisao predgovor rječniku *Etymologicon: Lectori Philologo S.[alutem]*.

1820. 10. siječnja počinje pisati “Prolusiones in literaturam aevi medii”: *Literatura Cyrilla*, a 20. veljače *Literatura Glagolitica*, drugo i treće poglavlje rječnika *Etymologicon*. 11. travnja napisao predgovor *Svetomu pismu*: nagovor papi Piju VII. *Otče sveti i Bogomilnom i ljuboslovnom štiocu p[ozdrav]*. U kolovozu počinje izrađivati rječnik *Index Latino-Illyricus*, drugi dio latinsko-hrvatskoga *Etymologica*.
1823. Vodi prepisku s Josipom Kukovićem, župnikom i kanonikom u Đakovu, te Ignjatom Alojzijem Brličem, “prijateljem osobitim”, i korespondentnim krugom mladih hrvatskih jezikoslovaca i pretpreporodnih pisaca: fra Stipanom Marijanovićem Šutiščaninom, fra Andrijom Kujundžićem, Đurom Matićem Šporerom i dr. 10. srpnja najavio “dilo koje pod rukom imam”: *Pisaoca slovinskih razbroj slovoljubni*. 13. prosinca priveo kraju *Etymologicon Illyricum* i dočekaao, nakon 1798. i pada u nemilost, da ponovno uđe u tisak jedna njegova knjiga: *Orbis antiquus*. Sam nadzire tisak.
1824. 8. travnja priveo kraju *Pravoslavnik* do natuknice *Svemoguch*. 31. srpnja napisao predgovor prvoj knjizi *Orbis antiquus*, koja se pojavila iste godine.
1825. Dotiskan i drugi svezak knjige *Orbis*. Izvučen je iz zaborava i rukopis *Istri adcolarum geographia vetus*. Nije dospio obaviti reviziju ni dočekati da i to golemo djelo od 1100 stranica primi u ruke: 23. svibnja pokosila ga je smrt. Iz tiskarovih ruku oduzeta je, i nije objavljena njegova velika autobiografija napisana za to djelo: *Vitam suam Auctor*, nego je iščezla. Pokopan je u kripti franjevačkoga samostana Sv. Stjepana Prvomučenika u Būdimu “na Drumu carevu”, gdje će biti pokopani s njim Grgur Čevapović i Marijan Jaić. Braća su mu podigla 1859. spomen-ploču s tekstom: *Ovdi u Gospodinu počivaju / zemaļjski ostanci / slavnoga i svemu učenom svitu / sbog svoje duboke znanosti / i svojih na svitlost izdanih dilah / poznatoga muža / PETRA KATANČIĆA / rodom Slavonca / od Reda s. Franje / Deržave Kapistranske / komu / već god. 1825. u Bogu preminuvšemu / Bratja kao svojoj diki, / a domorodci kao svom ponosu / g. 1859. / metnuše ovi spomenik.*

S. M.

BIBLIOGRAFIJA

IZDANJA DJELA MATIJE PETRA KATANČIĆA

- Dissertatio de columna milliaria ad Eszekum reperta, quam Petrus Katancius Pannonius O. S. Francisci schol. human. professor P. O. conscripsit. Typis Ioann. Mart. Diwalt. Eszeki, 1782. 8 + 114 pag. [21794. (Zagrabie)]
- Poskocsnica Pana i Thalje na Cernom Berdu. Za uspomenu Pedesetnice Otca poshtovanog Ivana Pavlovicha prikazana Istomu od Petra Katancsicha Tiholj.* [ubca] *Znany.* [ah] N. S. U Ossiku, 1788. [Primjerak nepoznat.]
- In veterem Croatorum patriam indagatio philologica.* Auctore Math. Petro Katancsich Pannonio. Typis Kotscheanis. Zagrabiae, 1790. 8 + 52 pag. [Ponovno tiskana pod naslovom *De origine et priscis Croatorum sedibus. – Specimen philologiae et geographiae Pannoniorum.* Liber I. Zagreb, 1795. Pag. 1–25]
- Fructus auctumnales in iugis Parnassi Pannonii maximam partem lecti. Latia et Illyrica cheli decori.* Typis Trattnerianis. Zagrabiae, 1791. 8 + 78 pag. [Sadržaj: Posveta s pjesmom *Georgiju Alojziju Szerdahelyu. Ad Lectorem.* Pars I. Metra Latina: 1. *Lyrica.* 2. *Elegiaca et heroica.* 3. *Epigrammata. Brevis in prosodiam Illyricae linguae animadversio;* Pars II. Metra Illyrica: 1. *Peto- i šestonoge.* 2. *Tamburne inostranske.* 3. *Popivke narodne.* 4. *Proste.*]; [21794. (Typis episcopalibus. Zagrabiae. Ne sadržava posvetni dio)]
- Specimen philologiae et geographiae Pannoniorum in quo de origine lingua et literatura Croatorum, simul de Sisciae Andautonii, Nevioduni, Poetovionis urbium in Pannonia olim celebrium et his interiectarum via militari mansionum situ disseritur.* Typis episcopalibus. Zagrabiae, 1795. 8 + 228 pag. [21797. (Typis Novozelli. Zagrabiae)]
- Memoria Belgradi olim Singiduni a priscis temporibus ad recentiorum aetatem perducta.* – “Zagrabiense Calendarium” za 1795. (6 str.) i 1796. (8 str.). [Iz Katančićeva latinskoga izvornika tiskana su samo tri poglavlja.]

De Istro eiusque adcolis commentatio in qua autochtones Illyrii ex genere Thracio, advenae item apud Illyrios a primis rerumpublicarum temporibus ad nostram usque etatem praesertim quod originem linguam et literaturam eorundem spectat deducuntur. Typis Regiae Universitatis Pestinensis. Budae, 1798. 8 + 328 pag.

Josephi Eckhel: Elementa numismaticae veteris ex germanico in latinum transtulit Math. Petr. Katancsich. Typis ac sumtibus Typographiae Regiae Universitatis Pestinensis. Egyetemi Nyomda. Budae, 1799. 8 + 104 pag.

Ueber das römische Quadriburgium bey Belye im Baranyer Comitate. Von M. P. K. – “Zeitschrift von und für Ungern”, str. 294–296; Pest, 1803.

Orbis antiquus ex tabula itineraria, quae Theodosii imp.[eratoris] et Peutingeri audit ad systema Geographiae redactus et commentario illustratus. Typographia Regiae Universitatis Hungaricae. Budae, 1824–1825. 18 + 1358 pag. [Sadržaj: Pars I. *Continens Europam.* 1824. 10 + CVIII + 732 + 6 pag. Pars II. *Continens Asiam et Africam.* 1825. 2 + 626 + 98 pag. cum tab. geogr.].

Istri adcolarum geographia vetus e monumentis epigraphicis, marmoribus, numis, tabellis eruta et commentariis illustrata. [Stara geografija stanovnika Podunavlja iščitana iz epigrafskih spomenika, natpisnih kamenova, novaca, tabela i komentarijma osvijetljena.] Typographia Regiae Universitatis Hungaricae. Budae, 1826. Pars I. XXXII + 572 pag. + 20 nepag. Pars II. 8 nepag. + 508 pag. + 16 nepag. [Sadržaj uvodnoga dijela: *Frater amande Petre*, pjesma Franje Solana Đuroševića spjevana Katančiću. *Ode I. i II*, pjesme spjevane Valpovu, *Ode III*, rodoslovna pjesma *Stirps Katanich.*]

Commentarius in Caii Plinii Secundi Pannoniam. Opera Petri Mathiae Katancsich in Regia Scientiar. Universitate Pestana antiqvit. et numism. quondam professoris. Typis Regiae Universitatis Hungaricae. Budae, 1829. XII + 114 pag.

Sveto pismo Starog zakona Sixta V. p. naredbom prividjeno, i Klementa VIII. Pape vlastjom izdano. Sada u jezik slavno-illyricski izgovora bosanskog prinesheno. Slovima i troshkom Kraljev. mudroskupštine macxarske. Budim, 1831. Svezak I. I–XL + 692 str. Svezak II. 928 str. Svezak III. 820 str. Svezak IV. 1038 str.

Sveto pismo Novog zakona. Budim, 1831. Svezak I. 566 str. Svezak II. 410 + CLXXII str.

Spomen Beograda, negdašnjeg Singiduna, od M. P. Katančića. Posrbio Luka Pavlović. – “Glasnik Društva srbske slovesnosti”, sv. 5, str. 113–211; Beograd, 1853.

Kratak osvrt o prozodiji ilirskog jezika. [Brevis in prosodiam Illyricae linguae animadversio] Preveo Ante Petravić. – “Hrvatsko kolo”, knj. 18, str. 162–164; Zagreb, 1937.

Pjesme Antuna Kanižlića, Antuna Ivanošića i Matije Petra Katančića. Priredio za štampu i uvod napisao Tomo Matić. Stari pisci hrvatski. Knjiga 26. JAZU. Zagreb, 1940. Str. 257–345. [Sadržaj: *Fructus auctumnales: Različne pjesme iz rukopisa i iz Istri adcolarum geographia vetus.*]

Hrvatski latinisti. Croatici auctores qui Latine scripserunt II. Piscis 17–19 stoljeća. Auctores saec. XVII–XIX. Matija Petar Katančić: Mathias Petrus Katancsich (1750–1825). Priredio [predgovor napisao, Bibliografiju i Literaturu sastavio te izbor iz djela u hrvatskom prijevodu uredio] Vladimir Vratović. [Biblioteka] Pet stoljeća hrvatske književnosti. Knjiga 3. Matica hrvatska – Zora. Zagreb, 1970. Str. 699.–749. [Sadržaj: *Jesenski plodovi – Fructus auctumnales. Kratka napomena o prozodiji ilirskog jezika – Brevis in prosodiam linguae Illyricae animadversio. Knjižica o ilirskom pjesništvu izvedena po zakonima estetike – De poesi Illyrica libellus ad leges aestheticae exactus.*]

Evangelje po Ivanu. Prema prijevodu Matije Petra Katančića redigira Ivan Marijan Čagalj. – “Vjesnik Nadbiskupije splitsko-makarske”, br. 1–6, str. 60; Split, 1982.

Knjižica o ilirskom pjesništvu izvedena po zakonima estetike. De poesi illyrica libellus ad leges aestheticae exactus. Priredio [preveo s latinskoga na hrvatski i Bilješke napisao, s pogovorom Stanislava Marijanovića] Stjepan Sršan. Mala teorijska biblioteka. Knjiga 16. Izdavački centar “Revija”. Radničko sveučilište “Božidar Maslarić”. Osijek, 1984. 232 + XIV. str. [Sadržaj: *Pozdrav učenom čitaocu. I. Počeci pjesništva uopće: Ljudi su od početka svijeta pjevali hvalospjeve Bogu. Glazbeni instrument pratio je pjesmu. Svetišta, žrtvenici i kipovi sa žrtvama. Mojsijev hvalospjev ispjevan je pjesničkim duhom. Mojsijeva i ostale pjesme Hebreja nemaju metar. II. Stanje pjesništva u Ilira: Stari pjesnici u Ilira. Narodno pjesništvo. Umjetničko pjesništvo. Svrha, darovitost i obilježje pjesnika. Pojedine pjesničke vrste. III. Metričko umijeće pjesništva: Dužina jednosložnih riječi. Dužina dvosložnih riječi. Dužina višesložnih riječi. Figure, tropi, pjesnička sloboda, pravopis i nazivlje.*]

- Fructus auctumnales. [Jesenski plodovi] (izbor).* Priredio [napisao predgovor Matija Petar Katančić i sastavio Bibliografiju] Rafo Bogišić. [Biblioteka] Pet stoljeća hrvatske književnosti. Knjiga 19. Matica hrvatska–Zora. Zagreb, 1973. Str. 233–251.
- Rasprava o rimskom miljokazu pronađenom kod Osijeka.* Prijevod, bilješke i Zusammenfassung Stjepan Sršan. – “Osječki zbornik”, br. 18–19 [Posebni otisak], str. 349–373; Osijek, 1987; br. 20, str. 299–318; Osijek, 1989; br. 21, str. 55–75; Osijek, 1991.
- Komentar Panonije Gaja Plinija Starijeg.* S latinskoga preveo dr. Stjepan Sršan. – *Odjeci prošlosti*, br. 9. Društvo prijatelja starina. Valpovo, 1991. 73 str.
- Izbor iz djela.* Priredio [predgovor napisao, Bibliografiju i Stručnu literaturu o pjesniku sastavio] Stanislav Marijanović. Školska knjižnica: hrvatska književnost od Bašćanske ploče do naših dana. Knjiga 9. Erasmus naklada. Zagreb, 1994. 101 str. [Sadržaj: *Pjesnik i znanstvenik Matija Petar Katančić (predgovor). Iz zavijača svojih pređa. Fructus auctumnales. Knjižica o ilirskom pjesništvu izvedena po zakonima estetike. Bibliografija. Bilješka o prireditelju.*]
- Izabrane pjesme [Latinske u hrvatskom prijevodu].* Priredio Stanislav Marijanović. Slavonica: prinosi Slavonije hrvatskoj književnosti i povijesti. Popularna biblioteka. Kolo 18. Knjiga 87. Privlačica. Vinkovci, 1994. 87 str. [Sadržaj: *Iz slavanskog zavijača. Prve pjesme izvan zbirke (1776.). Fructus auctumnales / Jesenski plodovi. Knjižica o iliričkom pjesništvu izvedena po zakonima estetike. Sveto pismo.* Stanislav Marijanović: *Matija Petar Katančić latinski pjesnik, poetik i prevoditelj s latinskog. Selektivna bibliografija. Temeljna literatura. Napomena. Imenski rječnik.*]
- Izabrana djela.* Priredio [napisao Predgovor i priloge: O piscu, Glavna izdanja, Važnija literatura] Josip Bratulić. Biblioteka Croatica: hrvatska književnost u 100 knjiga. Knjiga 91. Riječ. Vinkovci, 2000. 135 str. [Sadržaj: *Latinsko pjesništvo; Hrvatsko pjesništvo; Rasprava o rimskom miljokazu.* Izbor; *Knjižica o hrvatskom (ilirskom) pjesništvu.* Izbor; *Sveto pismo.* Izbor.]

S. M.

VAŽNIJA LITERATURA O MATIJI PETRU KATANČIĆU

- Georgius Csevapovich: *R. P. Petrus Katancsich a Valpovo. – Synoptico-Memorialis Catalogus*. Typis Ragiae Universitatis Hungaricae. Budae, 1823. Pag. 303, 322–326, 326–330.
- Anonim [Ljudevit Gaj?]: *Životopis Matie Petra Katančiča. (Polag Dra. Šafarika.)*. – “Danica ilirska”, IV, br. 18, str. 69–71; Zagreb, 5. svibnja 1838.
- Matija Petar Katančić. – *Ilirska čitanka za gornje gimnazije*. Knjiga pèrva. Složili Antun Mažuranić, Adolfo Weber i Matija Mesić. Troškom C. Kr. ravnateljstva naklade školskih knjigah. U Beču, 1856. Str. 512–519. [Sadržaj: Iz dèla *Fructus auctumnales*, *Razgovor pastirski* II. i III].
- Theodorus Mommsen: XIV. *Math. Petrus Katancsich, professor Agram, postea Pestini (1750–1825)*. – *Corpus inscriptionum Latinarum* (CIL–III). Berolini [Berlin], 1873. Str. 414.
- Franjo Rački: *Matija Petar Katančić*. – “Vijenac”, XIII, br. 15, str. 236–237; br. 16, str. 248–250; br. 17, str. 265–267; Zagreb, 1881. – [Biblioteka] *Pet stoljeća hrvatske književnosti*. Knjiga 33. Priredio Jakša Ravlić. Matica hrvatska–Zora. Zagreb, 1969. Str. 80–94.
- Franjo Maixner: “*Pastirski razgovori*” u *Katančićevih “Fructus auctumnales”*. – “Rad JAZU”, knj. 65, str. 71–91; Zagreb, 1883.
- Josip Forko: *Crtime iz “slavonske” književnosti u 18. stoljeću. Matija Petar Katančić*. – *Izuješće o Kralj. velikoj realci u Osijeku koncem školske godine 1883/4*. Osijek, 1884. Str. 91–102. [Sadržaj: *Uvod*; *Razgovor pastirski I, II, III*; *Popivke narodne u kolu*: 1, 2, 3, 4, 5, 6; *Proste*: 1, 2, 3, 4. (*Vinobera*).]
- Dragutin Boranić: *Tumač slici u Katančićevu II. “Pastirskom razgovoru”*. – “Nastavni vjesnik”, knj. 14, sv. 3, str. 217–219; Zagreb, 1905–1906.
- Branko Drechsler [Vodnik]: *Pseudoklasicizam: Matija Petar Katančić*. – *Slavonska književnost u XVIII. vijeku. Studija*. Naklada knjižare M. Breyera. Zagreb, 1907. Str. 92–95.
- Vatroslav Jagić: *M. P. Katančić*. – *Enciklopedija slavjanskoj filologiji*. Vyp. 1. *Istorija slavjanskoj filologiji*. Izdanje Otdelenija ruskago jazyka i slovesnosti Imperatorskoj akademii nauk’. Sankt-peterburg, 1910. Str. 79–81.
- Branko Vodnik: *Povijest hrvatske književnosti*. Knjiga I. *Od humanizma do potkraj XVIII. stoljeća. S uvodom V. Jagića o hrvat-*

- skoj glagolskoj književnosti*. Matica hrvatska. Zagreb, 1913. Str. 351–355.
- Diarium sive prothocollum venerabilis conventus s. Crucis Inventae Essekini intra muros ab anno 1686. usque ad annum 1851.* – “Starine JAZU”, knj. 35, str. 58 i d.; Zagreb, 1916.
- Ivan Medved: *Prvi dio Katančićeva autobiografije*. – “Nastavni vjesnik”, knj. 36, sv. 1–2, str. 43–49; Zagreb, 1927–1928.
- Tomo Matić: *Matija Petar Katančić, profesor u osječkoj gimnaziji*. – “Nastavni vjesnik”, knj. 37, sv. 1, str. 19–28; Zagreb, 1928.
- Vladoje Dukat: *Katančićeva kritika Dellabellina rječnika*. – *Zbornik iz dubrovačke prošlosti. Milanu Rešetaru o 70-oj godišnjici života prijatelji i učenici*. [Biblioteka] “Dubrovnik”. Knjiga 2. Izdanje i štampa knjižare “Jadran”. Dubrovnik, 1931. Str. 473–475.
- Josip Hamm: *Matija Petar Katančić, njegova djela i njegov dijalekt*. (*Prilog historijskoj dijalektologiji hrvatskoga jezika*). Doktorska disertacija. Filozofski fakultet. Zagreb, 1934. Tiposkript. Temeljni tekst str. 8–91.
- Josip Hamm: *Połonica w słowniku etymologicznym M. P. Katančića*. Instytut Zahodnio-Słowiański. Poznań, 1934. Str. 1–5. [Separat.]
- Ante Petravić: *Matija Petar Katančić (1750–1825)*. – “Hrvatsko kolo”, knj. 18; str. 162–170. Zagreb, 1937.
- Josip Hamm: *Najstarija hrvatska geometrija. Prilog proučavanju naše matematičke terminologije*. – “Nastavni vjesnik”, knj. 45, sv. 4–6, str. 97–123; Zagreb, 1937.
- Josip Hamm: *Jedna nepoznata hrvatska oda Matije Petra Katančića*. – “Glasnik Jugoslovenskog profesorskog društva”, knj. 18, sv. 8, str. 753–756; Beograd 1938. [Oda *Koliko se gizda veseli Dijana*.]
- Franjo Fancev: *Engel contra Katančić*. – “Građa za povijest književnosti hrvatske”, knj. 13, str. 315–318; Zagreb, 1938.
- Fran Hrčić: *Gdje je Katančićeva Molbica*. – “Novosti”, XXXIV, broj 280 (10. listopada), str. 15; Zagreb, 1940.
- Tomo Matić: *Život i rad Matije Petra Katančića*. Stari pisci hrvatski. Knjiga 26. JAZU. Zagreb, 1940. Str. LIX–XC.
- Josip Hamm: *Etymologicon Illyricum*. – “Nastavni vjesnik”, knj. 51, sv. 1–2, str. 12–36; Zagreb, rujan–prosinac 1942.
- Ivan Medved: *Iz Katančićeva dopisivanja*. (Prinos biografiji prvog hrvatskog agheologa u starom Osijeku.). – “Osječki zbornik”, br. 1, str. 25–29; Osijek, 1942.

- Tomo Matić: *Trag jedne do sada nepoznate Katančićeve pjesme.* – “Časopis za hrvatsku poviest”, knj. 1, sv. 3, str. 240–243; Zagreb, 1943. [*Poskocsnica Pana i Thalie.*]
- Tomo Matić: *Katančićev “De poesi Illyrica libellus ad leges aestheticae exactus”.* – “Rad JAZU”, knj. 280, str. 148–186; Zagreb, 1945.
- Tomo Matić: *Prosvjetni i književni rad u Slavoniji prije Preporoda.* – *Djela Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.* Knjiga 41. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1945. 176 str. [MPK: 52–53, 95–99, 128–132, 138–139, 150–151, et passim.]
- Mihovil Kombat: *Poviest hrvatske književnosti do narodnog preporoda.* Matica hrvatska. Zagreb, 1945. Str. 319–320, 361, 365–369, passim [Zagreb, ²1961. Str. 378–382, passim.]
- Tomo Matić: *Matija Petar Katančić, hrvatski učenjak i pjesnik.* – “Osječki zbornik”, br. 2 i 3, str. 163–173; Osijek, 1948.
- Vladimir Nazor: *Pan i Hrvati.* – *Kristali i sjemenke.* Djela Vladimira Nazora. Knj. 13. Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb, 1949. Str. 268–270. [Večernje bilješke, Zagreb, 20. VIII. 1940]
- Danica Pinterović: *Prilog topografiji Murse.* – “Osječki zbornik”, br. 5, str. 55–94; Osijek, 1956.
- Nikola Pribić: *Studien zum literarischen Spätbarock in Binnenkroatien Adam Aloisius Baričević.* Verlag R. Oldenbourg. München, 1961. Str. 88–90, 120–125, et passim.
- Jovan Georgević: *Katančićev prilog objašnjenju najstarijeg slaven-skog pisma.* – “Godišnjak Matice hrvatske”, br. 6, str. 209–212; Vinkovci, 1968.
- Veljko Gortan: *Hrvatski latinisti iz Slavonije.* – *Zbornik referata sa simpozija Doprinos Slavonije hrvatskoj književnosti.* Vinkovci–Zagreb, 1968. Str. 134–135.
- Marin Frančević: *Slavonski pisci XVIII. stoljeća u okviru hrvatske književnosti.* – “Forum”, VII, knj. 15, br. 2–3, str. 324, 325, 328–331; Zagreb, 1968. – *Pjesnici i stoljeća.* Mladost. Zagreb, 1974. Str. 237, 240, 242–247.
- Danica Pinterović: *O Katančićevu naučnom prvijencu.* – “Arheološki vestnik”, br. 19, str. 393–401; Ljubljana, 1968. [Posebni odtis – Separatum.]
- Krešimir Georgijević: *Hrvatska književnost od XVI do XVIII stoljeća u sjevernoj hrvatskoj i Bosni.* Matica hrvatska. Zagreb, 1969. Str. 266–272 passim.

- Danica Pinterović: *O stalnoj prisutnosti Katančića u našem radu.* – “Zbornik slavonskih muzeja”, br. 1, str. 25–34; Osijek, 1969.
- Rafo Bogišić: *Književnost prosvjetiteljstva.* – Marin Franičević, Franjo Svec i Rafo Bogišić: *Povijest hrvatske književnosti.* Knjiga 3. *Od renesanse do prosvjetiteljstva.* Liber–Mladost. Zagreb, 1974. Str. 293–376. [MPK: 342–345 passim.]
- Rafo Bogišić: *Zreli plodovi Matije Petra Katančića.* – “Matica”, XXV, br. 6, str. 15; Zagreb, 1975.
- M[ilorad] Stojanović: *Matija Petar Katančić's Latin Poems.* – “Živa antika”, XXV, br. 1–2, str. 217–221; Skopje, 1975.
- Veljko Gortan: *Latinisti 18. stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj.* – *Zbornik Zagrebačke slavističke škole.* God. III. Knjiga 3. Uredili Franjo Grčević i Mladen Kuzmanović. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, 1975. Str. 33–47. [MPK: 44–45]
- Zlatko Vince: *Književni jezik Matije Petra Katančića, posebno u prijevodu Svetoga pisma.* – *Zbornik Zagrebačke slavističke škole.* God. III. Knjiga 3. Uredili Franjo Grčević i Mladen Kuzmanović. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb, 1975. Str. 87–99.
- Mirko Bulat, Vesna Burić i Stanislav Marijanović: *Izložba Matija Petar Katančić, 1750–1825. Život i djelo.* Muzej Slavonije u Osijeku. Osijek, 26. III.–20. IV. 1976. Str. 1–28.
- Rafo Bogišić: *Matija Petar Katančić – pionir hrvatske književne teorije.* – “Umjetnost riječi”, XXI, br. 1–3, str. 31–35; Zagreb, 1977.
- Dunja Fališevac: *“Jesenski plodovi” Matije Petra Katančića.* – “Radovi Zavoda za slavensku filologiju”, knj. 15, str. 51–59; Zagreb, 1977. – *Stari pisci hrvatski i njihove poetike.* Urednik Viktor Žmegač. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb, 1989. Str. 316–328.
- Miroslav Kravar: *Nacrt periodizacijske tipologije hrvatske klasičke metrike.* – “Croatica”, VIII, sv. 9–10, str. 95–111; Zagreb, 1977. [MPK: 103–107]
- Zlatko Posavac: *Slavonski neoklasicistički krug.* – “Revija”, XVII, br. 4, str. 54–73; Osijek, 1977. [MPK: 63–69]
- Vladimir Vratović: *Katančićev “Carmen bucolicum”.* – “Umjetnost riječi”, XXI, br. 1–3, str. 217–219; Zagreb, 1977. – *Hrvatski latinizam i rimska književnost. Studije, članci, ocjene.* Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1989. Str. 17–19.
- Vladimir Bazala: *Pregled hrvatske znanstvene baštine.* – Nakladni zavod Matice hrvatske. Urednik Branimir Donat. Zagreb, 1978. Str. 274–275, 309, 380–381.

- Maja Bošković-Stulli: *Usmena književnost*. – Maja Bošković-Stulli i Divna Zečević: *Povijest hrvatske književnosti*. Knjiga 1. *Usmena i pučka književnost*. Liber–Mladost. Zagreb, 1978. Str. 241–244, 269.
- Divna Zečević: *Pučki književni fenomen*. – Maja Bošković-Stulli i Divna Zečević: *Povijest hrvatske književnosti*. Knjiga 1. *Usmena i pučka književnost*. Liber–Mladost. Zagreb, 1978. Str. 516, 521–522.
- Zlatko Vince: *Prvi cjelovit tiskani prijevod Svetoga pisma na hrvatskom jeziku – Katančićev*. – *Putovima hrvatskoga književnog jezika*. Biblioteka znanstvenih radova. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb, 1978. Str. 140–151.
- Stanislav Marijanović: *Matija Petar Katančić u Osijeku (bio-bibliografske teme i teze)*. – “Croatica”, IX, sv. 11–12, str. 7–32; Zagreb, 1978.
- Miroslav Kravar: *Prilozi povijesti hrvatske klasičke metrike*. – “Croatica”, IX, sv. 11–12, str. 79–104; Zagreb, 1978.
- Ivan Slamnig: *Hrvatska književnost osamnaestog stoljeća*. – *Hrvatska književnost u europskom kontekstu*. Zbornik. Uredili Aleksandar Flaker i Krunoslav Pranjić. Sveučilišna naklada Liber. Zagreb, 1978. Str. 279–287. [MPK: 284–285]
- Rafo Bogišić: *Pastorala Matije Petra Katančića*. – *Književne rasprave i eseji*. Biblioteka znanstvenih djela. Urednik Cvito Fisković. Čakavski sabor. Split, 1979. Str. 221–237. – *Hrvatska pastorala*. Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta. Zagreb, 1989. [MPK: 151–154, 158]
- Vladimir Vratović: *O odnosu i uzajamnim vezama književnosti pisane na latinskome i narodnim jezicima*. – “Umjetnost riječi”, XXIII, br. 1, str. 17–24; Zagreb, 1979. [MPK: 21–22] – *Hrvatski latinizam i rimska književnost. Studije, članci, ocjene*. Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1989. Str. 202–210. [MPK: 207–208]
- Vladimir Vratović: *O latinskom pjesništvu Matije Petra Katančića*. – “Forum”, XIX, br. 12, str. 1055–1063; Zagreb, 1980. – *Hrvatski latinizam i rimska književnost. Studije, članci, ocjene*. Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1989. Str. 20–29.
- Radoslav Katičić: *Dva ogleda. Matija Petar Katančić i počeci novoštokavskog standardnog jezika u Hrvata*. – “Forum”, XXII, br. 10–12, str. 539–556; Zagreb, 1983. – *Matija Petar Katančić i počeci novoštokavskog standardnog jezika u Hrvata*. – *Na kroatističkim raskrižjima*. Biblioteka Croaticum. Sv. 1. Hrvatski studiji–Studia Croatica. Zagreb, 1999. Str. 189–206.

- István Lőkös: *Katančićev klasicizam i Sveučilišna tiskara u Budi-
mu*. Akademiai kiado, Budapest. Typographia Universitatis
Hungaricae Budae. Separatum, [1983?] Str. 217–222.
- Stanislav Marijanović: *Povratak zavičajnicima: književnopovijesne
ekspozicije*. Mala teorijska biblioteka. Knjiga 12. Izdavački cen-
tar “Revija”. Radničko sveučilište “Božidar Maslarić”. Osijek,
1983. Str. 40–95.
- Stanislav Marijanović: “*Knjižica o ilirskom pjesništvu*” – *jesenski
plod Katančićeva klasicizma*. – Matija Petar Katančić: *Knjižica
o ilirskom pjesništvu izvedena po zakonima estetike*. Mala teorij-
ska biblioteka. Knjiga 16. Priredio, preveo i komentirao Stjepan
Sršan. Izdavački centar “Revija”. Radničko sveučilište “Božidar
Maslarić”. Osijek, 1984. Str. I–XIV. [Pogovor.]
- Matko Peić: *Varijacije na temu Katančić* [1]; *Katančić i evropska
kultura 18. stoljeća* [2]. – *Slavonija – književnost*. Mala teorij-
ska biblioteka. Izdavački centar “Revija”. Radničko sveučilište
“Božidar Maslarić”. Osijek, 1984. Str. 70–74.
- Radoslav Katičić: *Slavonski pabirci*. – *Novi jezikoslovni ogledi*.
Školska knjiga. Zagreb, 1986. Str. 169–186. [MPK: 177–184]
- Stjepan Sršan: *Ilirstvo Matije Petra Katančića*. – “Revija”, XXVI, br.
2, str. 5–11; Osijek, 1986.
- Ivo Frangeš: *Povijest hrvatske književnosti*. Urednici Slavko Gold-
stein, Branimir Donat, Vjekoslav Boban. Izbor i opis likovnih
priloga Josip Bratulić. Nakladni zavod Matice hrvatske–Can-
karjeva založba. Zagreb–Ljubljana, 1987. 563 str. [MPK: 115–
116, 469–470]
- Josip Vončina: *Matija Petar Katančić: Fructus auctumnales: Pravo-
slovník*. – *Jezična baština*. Biblioteka znanstvenih djela. Knji-
ževni krug Split. Split, 1988. Str. 183–186.
- Rafo Bogišić: *Grgur Čevapović kao književni historičar*. – *Zbornik
radova o fra Grguru Čevapoviću*. Urednici Dragutin Tadijan-
ović i Josip Vončina. Zavod za znanstveni rad. JAZU. Osijek,
1990. Str. 173–185. [MPK: 173, 174, 176–185] – *Tisuću živo-
ta jedan put. Književne studije i eseji*. Izdavački centar Rijeka.
Rijeka, 1991. Str. 177–189.
- Josip Majdandžić: *Čevapovićevo sudjelovanje u izdanju Katančićeve
Biblije*. – *Zbornik radova o fra Grguru Čevapoviću*. Urednici
Dragutin Tadijanović i Josip Vončina. Zavod za znanstveni rad.
JAZU. Osijek, 1990. Str. 187–193.
- Vitimir Belaj: *Čevapovićev doprinos etnologiji*. – *Zbornik radova
o fra Grguru Čevapoviću*. Urednici Dragutin Tadijanović i Jo-

- sip Vončina. Zavod za znanstveni rad. JAZU. Osijek, 1990. Str. 219–231. [MPK, str. 220–226, 228–230]
- Miroslava Hadžihusejnović-Valašek: *Slavonska folklorna glazba u Čevapovićevo vrijeme (problematika, izvor, građa)*. – *Zbornik radova o fra Grguru Čevapoviću*. Urednici Dragutin Tadijanović i Josip Vončina. Zavod za znanstveni rad. JAZU. Osijek, 1990. Str. 237–252. [MPK: 242–248]
- Davor Dukić: *Katančićev deseterac*. – “Narodna umjetnost”, br. 27, str. 121–140; Zagreb, 1990.
- Bruna Kuntić-Makvić: *240. obljetnica rođenja Matije Petra Katančića (1750–1825)*. – “Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva”, XXII, br. 2, str. 71–73, Zagreb, 1990.
- Stjepan Sršan: *Djela Matije Petra Katančića*. – *Odjeci prošlosti*, br. 8. Društvo prijatelja starina. Valpovo, 1990. 23. str.
- István Lókös: *Hrvatsko-madžarske književne veze u vrtlozima stoljeća*. – “Forum”, XXX, knj. 61, br. 3–4, str. 325–350; Zagreb, 1991. [MPK: 344–347]
- Bruna Kuntić-Makvić i Marina Šegvić: *Katančićev opis Siscije*. – “Opuscyla archaeologica”, vol. 16, no. 1, str. 165–175 + Prilozi 176–181; Zagreb, 1992.
- Zoran Kravar: *Nakon godine MDC. Studije o književnom baroku i dodirnim temama*. Biblioteka Prošlost i sadašnjost. Knj. 9. Urednik Miljenko Foretić. Ogranak Matice hrvatske Dubrovnik. Dubrovnik, 1993. 199 str. [MPK: 127, 129–130]
- Stjepan Sršan: *Osječki ljetopisi 1686.–1945*. Povijesni arhiv u Osijeku. Osijek, 1993. Str. 68, et passim.
- Nikola Batušić: *Drama i kazalište u Katančićevoj knjižici o ilirskom pjesništvu izvedenoj po zakonima estetike*. – *Ključevi raja: hrvatski književni barok i slavonska književnost 18. stoljeća: zbornik*. Priredila: Julijana Matanović. Meandar. Zagreb, 1995. Str. 191–197.
- Rafo Bogišić: *Prve sinteze u hrvatskoj književnoj historiografiji. F. M. Appendini – M. P. Katančić – T. Mikloušić*. – “Forum”, XXXIV, br. 5–6, str. 479–498; Zagreb, 1995. – *Zrcalo duhovno: književne studije*. Biblioteka Portreti. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb, 1997. Str. 271–286. [MPK: 272–274, 277, 282–286]
- Franjo Emanuel Hoško: *Duhovni lik Matije Petra Katančića*. – *Diaconus verbi: Marijan Jerko Fućak 1932–1992*. Kršćanska sadašnjost. Zagreb, 1995. Str. 398–407. – *Franjevci u kontinen-*

- talnoj Hrvatskoj kroz stoljeća. Kršćanska sadašnjost. Zagreb, 2000. Str. 253–264.*
- Bruna Kuntić-Makvić: *Podrijetlo Hrvata prema Matiji Petru Katančiću u njegovu opisu Podunavlja (Budim 1798.). – Etnogeneza Hrvata. Urednik Neven Budak. Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1995. Str. 61–72. [Str. 202–205 apstrakt na engleskom.]*
- Stanislav Marijanović: *Matija Petar Katančić, leksikograf, o hrvatskoj leksikografiji i leksikografima. – Dani hvarskog kazališta. Hrvatska književnost 18. st. Sv. 21. Split, 1995. Str. 103–120.*
- Znanstveni spomen – skup o Katančiću u Budimpešti 30. XI. 1995. godine. [Zbornik.] Hrvatska manjinska uprava II. okruga u Budimpešti. Budimpešta, 1996. 127 str. [Sadržaj: Ivan Mokuter: Uvodne bilješke, str. 5–13; Stanislav Marijanović: Matija Petar Katančić. Vitam suam auctor, str. 13–37; Stjepan Sršan: Život i djela, str. 39–54; István Lenárd Magyar: “Bošnjaci” u Ugarskoj. Djelatnost i značenje Matije Petra Katančića, na mađarskom jeziku str. 55–62, na hrvatskom str. 63–66; Franjo Emanuel Hoško: Zašto je Matija Petar Katančić preveo Bibliju?, str. 67–78; Josip Majdandžić: Katančićeva Biblija, str. 79–92; Ante Sekulić: Katančićev prinos u odgojno-obrazovnom postupku na Peštanskom sveučilištu, str. 93–102; Ivo Zalar: Matija Petar Katančić – pjesnik blizak mladeži (Interpretacija pjesme Ševa), str. 103–110; István Póth: O ugledu Matije Petra Katančića u mađarskim stručnim krugovima, str. 111–115; Dinko Šokčević: Crkveno graditeljstvo bosanskih franjevaca u Mađarskoj, str. 117–125.]*
- Žarko Dadić: *Katančićeva geometrija na hrvatskom jeziku. – Dani hvarskog kazališta. Hrvatska književnost 18. stoljeća. Sv. 22. Split, 1996. Str. 309–318.*
- Stanislav Marijanović: *Matija Petar Katančić, hrvatski leksikograf i paleograf. – “Croatica”, br. 42–43–44, str. 249–268; Zagreb, 1996. [Hercigonjin zbornik.]*
- Stanislav Marijanović: *Nobelovac Theodor Mommsen o Matiji Petru Katančiću. – “Smotra”, II, str. 118–120; Zagreb, 1996.*
- Milovan Tatarin: *Kako su u Slavoniji u 18. stoljeću prepjevavani psalmi. – Dani hvarskog kazališta. Hrvatska književnost 18. stoljeća. Sv. 22. Split, 1996. Str. 229–291. [MPK: 256–262, 282–284]*
- Vladimir Vratović: *O odnosu i uzajamnim vezama književnosti pisane na latinskome i narodnim jezicima. – Hrvati i latinska Euro-*

- pa. Matica hrvatska. Zagreb, 1996. Str. 69–80. [MPK: 77–78; usp. i: 29–31, 105–106, et passim.]
- Milan Moguš: *Pristup jeziku Katančićeva prijevoda Svetoga pisma*. – “Radovi Zavoda za slavensku filologiju”, sv. 32, str. 155–159; Zagreb, 1998.
- Miroslava Hadžihusejnović-Valašek: *O poeziji i glazbi u djelu Matije Petra Katančića*. – *Glazba, folklor i kultura. Svečani zbornik za Jerka Bezića*. Urednice Naila Ceribašić i Grozdana Marošević. Institut za etnologiju i folkloristiku – Hrvatsko muzikološko društvo. Zagreb, 1999. Str. 85–99.
- Ladislav Korčmarož: *Matija Petar Katančić utemeljitelj hrvatske nacionalne numizmatike*. – “Numizmatičke vijesti”, XLI, br. 1(52), str. 22–39; Zagreb, 1999.
- Vilim Čuržik: *U zavičajju slavnog učenjaka*. – “Književna revija”, XL, br. 1–2, str. 251–289; Osijek, 2000.
- D. F. i D. N. [Dunja Fališevac i Darko Novaković]: *Katičić, Matija Petar*. – *Leksikon hrvatskih pisaca*. Školska knjiga. Zagreb, 2000. Str. 342–344.
- Josip Bratulić: *Značenje Katančićeva prijevoda Svetog pisma*. – *Drugi hrvatski slavistički kongres. Zbornik radova II*. Glavna i odgovorna urednica Dubravka Sesar. Hrvatsko filološko društvo. Zagreb, 2001. Str. 507–513.
- Franjo Emanuel Hoško: *Zašto je Matija Petar Katančić preveo Bibliju? – Franjevci i poslanje Crkve u kontinentalnoj Hrvatskoj*. Kršćanska sadašnjost. Zagreb, 2001. Str. 287–293.
- Loretana Despot: *Čevapovićevi jezični zahvati u Katančićev rukopis Svetog pisma*. – *Hrvati u Budimu i Pešti. Zbornik radova 1997.–2000*. Hrvatska samouprava Budimpešte. Budimpešta, 2001. Str. 243–258.
- Loretana Despot: *M. P. Katančić i budimski lekcionari 18. stoljeća*. – *Hrvati u Budimu i Pešti. Zbornik radova 1997.–2000*. Hrvatska samouprava Budimpešte. Budimpešta, 2001. Str. 405–419.
- Stanislav Marijanović: *Matija Petar Katančić u Budimu i Pešti*. – *Hrvati u Budimu i Pešti. Zbornik radova 1997.–2000*. Hrvatska samouprava Budimpešte. Budimpešta, 2001. Str. 369–405.
- Slobodan Prosperov Novak: *Povijest hrvatske književnosti. Od Bašćanske ploče do danas*. Golden marketing. Zagreb, 2003. 723. str. [MPK: 163–166]
- Helena Sablić-Tomić i Goran Rem: *Slavonski tekst hrvatske književnosti*. Biblioteka posebnih izdanja. Glavna urednica Jelena Hek-

- man. Urednik Vlaho Bogišić. Matica hrvatska. Zagreb, 2003. 643 str. [MPK: 94–98, passim.]
- Stanislav Marijanović: *Iznovljavanje. Povratak zavičajnicima. Drugi*. Ogranak Matice hrvatske Osijek. Osijek, 2005. 308 str.
- Marija Malbaša: *Bibliografija Matije Petra Katančića*. – “Kolo: časopis Matice hrvatske za književnost, umjetnost i kulturu”, XV, br. 2, str. 373–389; Zagreb, 2005.
- Josip Kekez: *Usmena književnost u XVIII. stoljeću. Povijesna cjelovitost i stilska ujednačenost svih prostora. Matija Petar Katančić*. [Poglavlja iz neobjavljenoga rukopisa u obiteljskoj ostavštini, str. 388–511; MPK: 436, 449, 500–508.] Zagreb, 2005.
- Loretana Despot: *Jezik hrvatskoga biblijskog prvotiska (poveznice)*. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Filozofski fakultet. Osijek, 2006. 236 str. [MPK: 47–217]
- Josip Bratulić i Stjepan Damjanović: *Hrvatska pisana kultura. Izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od VIII. do XXI. stoljeća*. 2. svezak: XVIII. i XIX. stoljeće. Veda d.o.o. Križevci, 2007. 270 str. [Matija Petar Katančić: *Fructus auctumnales*, str. 78; *Sveto pismo Starog zakona* i *Sveto pismo Novog zakona*, str. 144–145]
- St. Ma. [Stanislav Marijanović]: *Katančić, Matija Petar. (Katancsich, Katancius Pannonius, Katanich; Petro, Petrus)*. – *Hrvatski biografski leksikon*. Knjiga 7. Kam–Ko. Glavni urednik Trpimir Macan. Izvršna urednica Mladena Tkalčević. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb, 2009. Str. 160–164.
- Dunja Fališevac: “*Fructus auctumnales*”. – *Hrvatska književna enciklopedija*. Knjiga 1. A–Gl. Glavni urednik Velimir Visković. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb, 2010. Str. 562–563.
- Dunja Fališevac: *Katančić, Matija Petar (Katancsich, Katancius Pannonius, Katanich; Petro, Petrus)*. – *Hrvatska književna enciklopedija*. Knjiga 2. Gl–Ma. Glavni urednik Velimir Visković. Leksikografski zavod Miroslav Krleža. Zagreb, 2010. Str. 276–277.
- Stanislav Marijanović: *Bratulićev iskorak u slavonsku: prinos prinosima o Katančiću, i više od toga*. – *Knjige poštujući, knjigama poštovan*. Zbornik o 70. rođendanu Josipa Bratulića. Urednici Davor Dukić, Mateo Žagar. Matica hrvatska. Zagreb, 2010. Str. 59–74.

S. M.